

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни: Філософія			
		Статус дисципліни: нормативна дисципліна загальної підготовки			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Бакалавр				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти				
Форма навчання	Денна, заочна				
Курс	II				
Семестр	III				
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години 90	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
	Лекційні			20	6
	Практичні/семінарські			16	4
	Лабораторні			0	
	Самостійна робота			54	82
Семестровий контроль	<i>Екзамен</i>				
Викладач	<i>Русул Олег Васильович, кандидат філософських наук, доцент</i>				
Контактна інформація	<i>ел. адреса викладача: rusul05071@gmail.com</i>				
Кафедра	<i>Філософії та соціальних наук</i>				
Факультет	<i>Психології та історії</i>				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<ul style="list-style-type: none"> - основні етапи розвитку світової та вітчизняної філософії, провідну проблематику цих етапів та особливості побудови світоглядних знань; - видатні представники світової та вітчизняної філософії, їх вихідні ідеї; - провідні проблеми сучасної філософії та орієнтування в їх змісті; - значення основних філософських термінів; - особливості релігійного світосприйняття; - суттєві особливості та функції етичних цінностей; - форми та рівні практичної діяльності; - особливості універсальних законів діалектики; - рушійні сили суспільного розвитку; - тенденції розвитку соціально-етнічних спільностей та процеси культурної глобалізації; - основи науково-технічної революції; 				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є світоглядно-методологічна підготовка студентської молоді, що сьогодні є неможливою без філософії як теоретичної основи духовної культури. ...				
Інтегральна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК). 				
Загальні компетентності	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналіз, синтез (ЗК1); - знання та розуміння предметної області та розуміння 				

<p>Фахові компетентності</p>	<p>професійної діяльності (ЗК3);</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); - здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів) (ЗК10); - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); - цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14). - здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (ФК1); - здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (ФК2).
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН1); - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3); - оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН6); - складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (ПРН7); - самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН9); - виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (ПРН20).
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Змістовий модуль I</i></p> <p><i>Тема 1. Предмет філософії</i></p> <p><i>Тема 2. Формування філософських традицій</i></p> <p><i>Тема 3. Філософія Античності</i></p> <p><i>Тема 4. Філософська думка Середньовіччя та Відродження</i></p> <p><i>Тема 5. Філософія Нового Часу та Просвітництва</i></p> <p><i>Тема 6. Німецька класична філософія</i></p> <p><i>Тема 7. Сучасна західна філософія</i></p> <p><i>Змістовий модуль II</i></p> <p><i>Тема 8. Єдність світу та багатоманітність реальності</i></p> <p><i>Тема 9. Матерія і дух. Природа</i></p> <p><i>Тема 10. Універсальні зв'язки буття. Діалектичне світорозуміння</i></p> <p><i>Тема 11. Основні проблеми гносеології</i></p> <p><i>Тема 12. Філософія свідомості</i></p> <p><i>Тема 13. Соціальна філософія та філософія історії</i></p> <p><i>Тема 14. Філософська антропологія</i></p> <p><i>Тема 15. Філософія науки.</i></p>

<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є:</p> <p>усні відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • логіка викладання, культура мови; • емоційність та переконаність; • використання основної та додаткової літератури; • аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; <p>виконання письмових завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи. <p>Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 5 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 б. ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить покликання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. • 3-4 б. ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. • 2 б. ставиться студентові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. • 1 б. одержує студент, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.
<p>Політика курсу</p>	<p>До 8-ми балів студент може отримати за виконанні завдання самостійної роботи з певної теми модуля, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.</p> <p>Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.</p> <p>За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 8 балів.</p> <p>Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.</p> <p>Контрольна робота у формі чотирирівневих завдань передбачено за результатами вивчення тем модуля 1 і модуля 2.</p> <p>Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.</p>

До контрольної роботи допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Для проведення контрольної роботи розроблені контрольні завдання двох варіантів, які є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання контрольної роботи студент отримує бал, який враховується в процесі розрахунків підсумкової семестрової оцінки:

- максимальна кількість балів – 8).

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання контрольних завдань викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати контрольних робіт доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання контрольних робіт допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З дисципліни «Філософія» передбачена така форма семестрового контролю, як **екзамен**, який проводиться наприкінці семестру.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 60 балів) визначається як сума балів поточного контролю. Екзамен виставляється за результатами - 40 балів максимум.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів) за шкалою ECTS оцінка заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX,F) за результатами семестрового й екзаменаційного контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Інформаційне
забезпечення

*онлайн-ресурси, програмне забезпечення...
http...*

Матеріально-
технічне забезпечення

1. Бичко Ігор та ін. Філософія. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 648 с.
2. Бойченко І. В. Філософія історії : Підручник для студ. вищ. навч. закладів. К. : Знання, 2000.
3. Губерський Л. В., Надольний І. Ф., Андрущенко В. П. та ін. Філософія : Навч. посіб. для студ. і асп. вищ. навч. закл. / Іван Федотович Надольний (ред.). 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вікар, 2001.
4. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 3-тє вид., переробл. – Харків : Право, 2020. –

432 с.

5. Зарубіжна філософія ХХ століття. К., 1993.

6. Індійська філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів / колектив авторів; за загальною редакцією Т.П. Кононенка. Харків: Фоліо, 2019. 142 с.

7. Кралюк П. М. Історія філософії України : підручник. – К. : КНТ, 2015. – 652 с.

8. Марія Фюрст, Юрген Тринкс. Філософія. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. - 544 с.

9. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник / О. Б. Петінова. – Одеса, 2019. – 304 с.

10. Причепій Є. М., Черній А. М., Гвоздецький В. Д., Чекаль Л. А. Філософія : Навч.посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів. К. : Аграрна наука, 2000.

11. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручн., для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. К. : Юрінком Інтер, 2016. - 552 с.

12. Філософія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / Леонід Губерський. – 2-е видання. – Фоліо, 2018. – 621 с.

13. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021 . – 286 с.

14. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана Філософія: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.

15. Kharchenko Julia, Kharchenko Sergej. Key determinants of global legal institutions (philosophical aspect) // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. I (35). К.: НАУ, 2022. – С.25-30. / DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.35.16533> (публікація у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України);

16. Kharchenko Julia, Kharchenko Sergej. Spiritual virtuum: the interaction of the finite and the infinite // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. II (36). К.: НАУ, 2022. – С.30-36. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.36.16967>(публікація у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України);

17. Zhytnik, T., Khvist, V., Bilan, S., & Kharchenko, J. (2022). The problem of art culture and art school in the concern of the events in Ukraine in early 2022: El problema de la cultura artística y la escuela de arte en relación con los acontecimientos de Ucrania a principios de 2022. Cuestiones Políticas, 40(75), 370-384. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4075.24> (наукова публікація у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection).

18. Kharchenko Julia. Identity in the "post-globalization" of the new society as "homo spiritus in universum concentus": epistemological and ontological approaches // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (37). – К.:

НАУ, 2023. – С 16-21. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.37.17567>(публікація у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України);

19. Kharchenko Julia, Kvasha Alex. Principles of interaction in the topology of antinomies (ontological deconstruction of the social matrix) // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (39). – К.: НАУ, 2024. – С. 16-23. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.39.18427>(публікація у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України);

20. Kharchenko J., Kharchenko S. Universal law worldpanorama as an image of the future. Вісник Київського авіаційного інституту. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (41). – К.: НАУ, 2025. – с. 17-23.

21. Kharchenko Julia, Kharchenko Sergej, Olena Sidorkina, Alla Fabrika and Oleg Rusul 2020 Features of application of fundamental knowledge in innovative space: ontological aspect E3S Web of Conferences 157, 04012 (2020) DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015704012> (наукова публікація у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection);

22. Julia Kharchenko, Sergej Kharchenko, Olena Sidorkina, Alla Fabrika and Oleg Rusul 2021 Sustainability of social being as an effect of transforming non-random events into constructive energy (synergetic and transcendent approaches) E3S Web Conferences Volume 258, 07049 (2021) DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125807049> (наукова публікація у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection)

23. Kharchenko, J., Kharchenko, S., Klochek, L., Kluenko, E., & Rusul, O. (2022). La convergencia de la tecnología y la innovación en el espacio complejo moderno. Revista De La Universidad Del Zulia, 14(39),457-473. <https://doi.org/10.46925/rdluz.39.26>(наукова публікація у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection).

24. Vlasova, T., Skyba, E., Bilan, N., Rusul, O., & Sudakin, O. (2023). Lecturas filosóficas de la posición política e ideológica de Batman. Amazonia Investiga, 12(69), 154-160. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.13>

25. Julia Kharchenko, Serhii Kharchenko, Eduard Kliuienko, Oleksandr Zhytkov, Oleh Rusul. (2025). Resiliencia comunitaria y conocimiento situado. Estrategias educativas para la transición socioecológica en el siglo XXI. Interacción Y Perspectiva, 15(3-4), DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16916089>

Допоміжна

1. Аврелій Марк Наодинці з собою / Марк Аврелій / переклав з грецької Ростислав Паранько.– Львів:Апріорі, 2018. – 184 с.
2. Боецій. Розрада від філософії / пер. Андрій Садомора. – Львів: Апріорі, 2019. – 208 с.
3. Дахній А. Мартін Гайдегер та екзистенційна філософія. Л.:

Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018. – 250 с.

4. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст. Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. – 488 с.
5. Завгородній Ю. Ю. Місце філософії в інтелектуальних традиціях Сходу / С. В. Капранов, К. В. Малахова, А. Ю. Стрелкова, О. А. Ярош. К.: Наукова думка, 2013. – 248 с.
6. Лютий Т. Ніцше. Самоперевершення . К.: Темпора , 2016. – 978 с.
7. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. К.: Темпора, 2019. – 384 с.
8. Марк Тулій Цицерон. Про закони. Про державу. Про природу богів / Переклад з латини Володимира Литвинова.– Львів:Апріорі, 2020.– 392 с.
9. Німецька класична філософія Ніцше Ф. Ранкова зоря. Думки про моральні пересуди : [переклад В. Кебуладзе]. – К.: Темпора, 2018. – 800 с.
10. Платон Держава / Платон; пер. з давньогр. Дз. Коваль; – Київ: «Орієнтир», 2017. – 336 с.
11. Пролєєв С. Влада і суспільство: постмодерна перспектива. К.: Дух і Літера, 2021. – 360 с.
12. Русо Ж.-Ж. Вибрані трактати / Жан-Жак Русо; пер. з фр., вступ. стаття, комент. і прим. О. Йсипенка, О.Хоми; відповід. ред. О.Хома; худож.-оформлювач О. Гугалова-Мешкова. – Харків: Фоліо, 2018. – 603 с.
13. Свендсен Л. Філософія свободи. К: Вид-во: Ніка-Центр, 2016. – 336 с.
14. Сенека Л.А. Моральні листи до Луцілія / пер. Андрія Садомори – Львів: Апріорі, 2017. – 552 с.
15. Сенека Луцій Анней Діалоги / пер. з лат. Андрій Садомора. – Львів: Апріорі, 2016. – 320 с.
16. Синиця А. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка 2017. – 448 с.
17. Філософські основи наукових досліджень. – Київ: Інтерсервіс, 2019. – 240 с.
18. Гілея: науковий вісник. Русул О.В. Міжетнічна комунікація в умовах культурної глобалізації: міжнародний аспект. – К.: «Видавництво «Гілея», 2019. – Вип. 143 (№4). Ч.2. Філософські науки. С. 134-137
19. Гілея: науковий вісник. Русул О.В. Національна держава в умовах економічної глобалізації. – К.: «Видавництво «Гілея», 2020. – Вип. 154 (№ 3). Філософські науки. С. 226-229
20. Русул О.В. Полікультурна криза та міграційне питання в державах Європи / О.В. Русул // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (33). – К.: НАУ, 2021. – 168 с. (С. 135-139) ISSN 2411-5606
21. Русул О.В. Мультикультурне суспільство Франції в умовах розвитку культурної глобалізації / О.В. Русул // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (37). – К.: НАУ, 2023. – 136 с. (С. 98-101)
22. Русул О.В. Культурний космополітизм і етнокультурна

національна ідентичність в епоху глобалізації. // Гілея: науковий вісник / – К.: «Видавництво «Гілея», травень 2023. – Випуск 184-185 (№ 5-6) Філософські науки. – С. 30-33

23. Русул О.В. Особливості розвитку культурного розмаїття в державах Європи // Вісник Національного авіаційного університету / Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – Вип. 1 (39). – К.: НАУ, 2024. – С. 127-130
24. XI Міжнародна науково-практична конференція «EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS» // О.В. Русул Етнокультурна трансформація в Європі / 4-6.11.2024 року, Барселона, Іспанія – С. 463-465
25. Русул О.В. Етнополітика Швеції в умовах культурного розмаїття // Вісник Київського авіаційного інституту / Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. - Вип. 1 (41) - К.: КАІ, 2025 - С. 99-102.